

IZVOD IZ STUDIJE ZAŠTITE PREDELA IZUZETNIH ODLIKA „ADA CIGANLIJA”

U skladu sa članom 42. stav 9. Zakona o zaštiti prirode („Službeni glasnik RS”, br. 36/09, 88/10, 91/10-ispravka, 14/16, 95/18-dr.zakon i 71/21), Ministarstvo zaštite životne sredine objavljuje izvod iz studije zaštite na osnovu koga će zainteresovana javnost moći da identifikuje u prostoru definisane granice i režim zaštite prirodnog područja III (treće) kategorije, Predeo izuzetnih odlika „Ada Ciganlija”.

Predeo izuzetnih odlika „Ada Ciganlija” obuhvata poluostrvo Ada Ciganlija na reci Savi, na potezu 10-4 km od ušća Save u Dunav, kao i Savsko jezero i sa njime povezano taložno jezero, uključujući njihove obalne zone. Akvatorija zaštićenog područja je izduženog, blago zakrivljenog oblika, pruža se pravcem jugozapad-severoistok u dužini od 4 km.

PIO „Ada Ciganlija” nalazi se u okviru teritorijalne jedinice Grad Beograda, na području Gradske opštine Čukarica (KO Čukarica) i Gradske opštine Savski venac (KO Savski venac).

Zaštićeno područje PIO „Ada Ciganlija”, sa pozicijom u samom jezgru Grada, ima veliki značaj za očuvanje divlje flore, faune i fungije, kao mozaičan kompleks ostataka prirodnih staništa i staništa bliskih prirodnim, sa spontano nastalim ruderalnim staništima, kao i uređivanim površinama koje se koriste primarno za sport i rekreaciju. Deo područja čini najveće uređeno otvoreno kupalište u Gradu Beogradu i Republici Srbiji koje leti, na dnevnom nivou, posećuje preko 100.000 kupaca i izletnika. Uprkos antropogenim uticajima i blizini urbane gradske zone, područje poseduje značajne prirodne vrednosti, zbog kojih se predlaže za zaštitu. Ističe se raznovrsnost fungije i specifična mikocenoza šumskog kompleksa u središnjem delu ostrva, ali i fauna insekata, vodozemaca, gmizavaca i ptica.

Značajan aspekt zaštićenog područja čini Savsko jezero, plitko urbano jezero aluvijalnog tipa, nastalo pregrađivanjem desnog rukavca reke Save između rečnog ostrva Ada Ciganlija i makiške obale. Savsko jezero predstavlja specifičan, poluotvoreni jezerski ekosistem, koji usled filtracione funkcije taložnog jezera poseduje visok kvalitet vode, što je potvrđeno hemijskim i biološkim monitoringom, a odraženo u diverzitetu faune riba. Vrednost ovog područja za određeni vid rekreativnog ribolova u Beogradu takođe treba istaći u odnosu na ostale prirodne vrednosti.

Osnovne prirodne vrednosti koje su identifikovane na području Ade Ciganlije su vezane za vodena i vlažna staništa, uključujući plavne šume vrba i topola na Savi, higrofilne šume na branjenom, centralnom delu Ade Ciganlije, Savsko jezero i Adu Safari. Vlažna staništa predstavljaju retka i ugrožena staništa, posebno u urbanim sredinama, koja na ovom području podržavaju veliki broj divljih vrsta vezanih za takva staništa. Specifičnosti ovih vlažnih staništa na Adi Ciganliji uslovice su izrazitu raznovrsnost fungije na prostoru šumskog kompleksa u središnjem delu ostrva, ali i raznovrsne faune riba, insekata, vodozemaca, gmizavaca i ptica.

U granicama ovog područja zabeleženo je ukupno 147 vrsta ptica, od kojih se za oko 40 vrsta može odrediti status gnezdarice ili moguće gnezdarice na području Ade Ciganlije. Od ukupnog broja vrsta ptica zabeleženih na Adi Ciganliji, 116 vrsta uživaju status strogo zaštićene divlje vrste u Republici Srbiji, dok su 32 vrste prepoznate kao značajne za Evropsku uniju i nalaze se na dodatku I Direktive o pticama EU. U tom smislu, ovo područje je prepoznato kao potencijalno područje NATURA 2000 ekološke mreže Evropske unije, tako što ulazi u sastav potencijalnog SPA područja „Ušće Save u Dunav”.

Na osnovu valorizacije prostora Ade Ciganlije, a u skladu sa kriterijumima utvrđenim Pravilnikom o kriterijumima vrednovanja i postupku kategorizacije zaštićenih područja („Službeni glasnik RS”, broj 97/15), procenjuje se da prostor ispunjava uslove za zaštitu, posebno ceneći njegovu retkost, osetljivost, celovitost i estetiku predela. Predeo izuzetnih odlika „Ada Ciganlija” valorizovan je kao zaštićeno područje III (treće) kategorije – zaštićeno područje lokalnog značaja.

Ukupna površina zaštićenog područja iznosi 471,48 ha (471 ha 48 a 40 m²). Na zaštićenom području utvrđeni su režimi zaštite II (drugog) i III (trećeg) stepena. Pod režimom zaštite II stepena

se nalazi jedan lokalitet pod nazivom „Gljive Ade Ciganlije“, kojeg čini šumski kompleks u centralnom delu ostrva površine 70,70 ha (70 ha 70 a 08 m²), što čini 15% ukupne zaštićene površine. Preostala površina zaštićenog područja PIO „Ada Ciganlija“, odnosno 400,78 ha (400 ha 78 a 32 m²), čini 85% ukupne površine zaštićenog područja, nalazi se u režimu zaštite III stepena.

GRANICE ZAŠTIĆENOG PODRUČJA

Početna tačka opisa granice Predela izuzetnih odlika „Ada Ciganlija“ nalazi se kod Mosta na Adi, na najjužnijoj tački dobra, između kat. parc. br. 11650/1, 11650/129 i 11600/125, odakle nastavlja u pravcu severoistoka spoljnom granicom kat. parc. br.: 11600/129, 11600/124, 11600/87, 11600/64, 11600/87, opet 11600/64, 11600/86, opet 11600/64, 11600/101, 11600/90, 11600/122, 11600/57, 11600/63, 11600/57, 11600/62 opet 11600/57, 11600/58, 11600/53, 11600/51, 11600/50, 11600/49, do međe kat. parc. br. 11600/49 i 11600/119, odakle nastavlja u pravcu severa spoljnom granicom kat. parc. br. 11600/49, 11601/28, 11601/27, 11601/31, do međa kat. parc. br. 11601/31, 11601/30, odakle nastavlja u pravcu severoistoka spoljnom granicom kat. parc. br. 13863/5, 13863/24, 13863/23, opet 13863/24, 13863/22, opet 13863/24, 13863/13, 1386/12, 13863/11, 13863/21, 13863/10, 13863/20, zatim granica prelazi u KO Savski venac, istim smerom, spoljnom granicom kat. parc. br. 22610/1, 22610/2, do mesta gde seče kat. parc. br. 22610/1 u tačkama H=454897 Y=4960314 i H=454740 Y=4960421.

Granica menja pravac ka zapadu od tačke sa koordinatama H=454740 Y=4960421 i preseca kat. parc. broj 13864/2 u tačkama:

X	Y
449309	4957909
449312	4957912
449312	4957912
449320	4957918
449320	4957919
449549	4958112
449641	4958195
449682	4958233
449747	4958292
449834	4958425
450362	4959082
450431	4959156
450492	4959222
450708	4959454
450908	4959584
451136	4959692

X	Y
451310	4959737
451345	4959746
451359	4959750
451600	4959833
451615	4959838
451659	4959854
451932	4959965
451946	4959971
452206	4960077
452215	4960081
452356	4960138
452451	4960161
452461	4960163
452759	4960236
452768	4960238
452877	4960265

X	Y
453041	4960305
453051	4960307
453387	4960390
453400	4960393
453524	4960423
453683	4960423
453689	4960423
454043	4960422
454048	4960422
454386	4960422
454391	4960422
454708	4960421
454714	4960421
454739	4960421

do tačke sa koordinatama H=454739 Y=4960421, odakle nastavlja ka jugu spoljnom granicom kat. parc. broj 13864/2 do tačke sa koordinatama H=449363 Y=4957836, odakle seče kat. parc. broj 13864/2 u pravcu jugoistoka u tačkama:

X	Y
449551	4957800
449551	4957800
449551	4957801
449550	4957801
449548	4957802
449548	4957802

X	Y
449545	4957804
449537	4957809
449534	4957811
449498	4957831
449497	4957833
449494	4957835

X	Y
449466	4957854
449463	4957856
449441	4957872
449403	4957854

Od tromede kat. parc. br. 13864/2, 11649/6 i 11648/9 nastavlja u pravcu jugoistoka spoljnom granicom kat. parc. br. 11648/9, 11648/3, 11648/6, 11600/20, 11600/129 do početne tačke opisa granice, tj. tromede kat. parc. br. 11650/1, 11650/129 i 11600/125.

Opis granice režima zaštite II stepena

Režim zaštite II stepena se uspostavlja na jednom lokalitetu pod nazivom „Gljive Ade Ciganlije” koji se ceo nalazi na teritoriji KO Čukarica, na delovima kat. parc. br. 13856/25 i 13857/1.

Granica lokaliteta „Gljive Ade Ciganlije” počinje na tromedi k.p br. 13856/26, 13856/25 i 13856/20 i nastavlja u pravcu severoistoka spoljnom granicom kat. parc. broj 13856/25, sve do tačke sa koordinatama H=450425 Y=4958614, odakle seče kat. parc. broj 13856/25 u tačkama:

X	Y
450895	4958920
450892	4958919
450892	4958919
450885	4958916
450842	4958903
450786	4958891

X	Y
450748	4958880
450693	4958861
450638	4958834
450607	4958815
450582	4958797
450492	4958702

X	Y
450452	4958650
450440	4958634
450437	4958630

do tačke H=450895 Y=4958920, odakle nastavlja u pravcu severoistoka spoljnom granicom kat. parc. broj 13856/25 do tačke sa koordinatama H=451143 Y=4959053, odakle seče kat. parc. br. 13856/25 i 13857/1 u tačkama:

X	Y
451910	4959546
451910	4959542
451910	4959542
451906	4959540
451906	4959540
451903	4959539
451889	4959534
451889	4959533
451884	4959531
451879	4959529
451861	4959522
451858	4959521
451850	4959518
451849	4959518
451834	4959512

X	Y
451763	4959479
451762	4959478
451721	4959459
451662	4959431
451645	4959420
451643	4959418
451553	4959357
451546	4959351
451544	4959350
451491	4959310
451458	4959285
451456	4959284
451419	4959256
451393	4959235
451380	4959225

X	Y
451379	4959224
451348	4959199
451314	4959172
451313	4959171
451306	4959166
451290	4959154
451276	4959144
451272	4959142
451258	4959132
451243	4959122
451242	4959121
451200	4959092
451192	4959086
451190	4959085

do tačke sa koordinatama H=451910 Y=4959546, odakle nastavlja spoljnom granicom kat. parc. broj 13856/25 do tačke sa koordinatama H=451994 Y=4959567, odakle nastavlja spoljnom granicom u pravcu jugoistoka do tačke sa koordinatama H=451997 Y=4959565.

Dalje granica režima zaštite II stepena nastavlja u pravcu severozapada, odakle seče kat. parc. br. 13856/25 i 13857/1 u sledećim tačkama:

X	Y
452026	4959571
451999	4959566
451998	4959566
452230	4959603

X	Y
452229	4959603
452229	4959603
452228	4959603
452226	4959603

X	Y
452217	4959602
452206	4959600
452172	4959596
452163	4959595

X	Y
452162	4959594
452099	4959586
452073	4959581

X	Y
452071	4959581
452066	4959579
452032	4959573

X	Y
452032	4959572

do tačke sa koordinatama H=452230 Y=4959603, odakle nastavlja u pravcu severozapada i seče kat. parc. br. 13857/25 i 13856/25 u tačkama sa koordinatama:

X	Y
452084	4959904
452090	4959891
452100	4959870
452102	4959866
452154	4959760
452160	4959748
452197	4959671
452203	4959659
452205	4959654
452208	4959649
452208	4959649

X	Y
452211	4959642
452211	4959642
452214	4959637
452214	4959637
452215	4959633
452215	4959633
452217	4959629
452217	4959629
452220	4959624
452220	4959624
452222	4959620

X	Y
452222	4959619
452225	4959614
452225	4959614
452225	4959613
452227	4959610
452227	4959610
452229	4959606
452229	4959606

do tačke H=452084 Y=4959904, odakle nastavlja spoljnom granicom u pravcu jugozapada kat. parc. broj 13856/25 sve do tromede kat. parc. br. 13856/5, 13856/25 i 13856/26. Dalje ide u pravcu jugoistoka spoljnom granicom kat. parc. broj 13856/25, sve do početne tačke opisa granice lokaliteta 1, tj. tromede kat. parc. br. 13856/26, 13856/25 i 13856/20.

Spisak katastarskih parcela koje ulaze u režim zaštite III stepena

KO Čukarica, Opština Čukarica: kat. parc. br. 11600/101, 11600/122, 11600/123, 11600/124, 11600/129, 11600/130, 11600/20, 11600/21, 11600/49 (deo), 11600/50, 11600/51, 11600/52, 11600/53, 11600/57, 11600/58, 11600/61, 11600/62, 11600/63, 11600/64, 11600/65, 11600/86, 11600/87, 11600/89, 11600/90, 11601/11, 11601/15, 11601/16, 11601/17, 11601/18, 11601/19, 11601/20, 11601/23, 11601/24, 11601/26, 11601/27, 11601/28 (deo), 11601/29, 11601/30(deo), 11601/31, 11601/32, 11601/33, 11601/34, 11601/35, 11601/36, 11601/37, 11601/38, 11601/39, 11601/40, 11601/41, 11601/42, 11601/43, 11601/45, 11601/47, 11601/48, 11601/49, 11601/50, 11601/51, 11601/52, 11601/53, 11601/54, 11601/55, 11601/56, 11601/57, 11601/58, 11601/59, 11601/60, 11616/1, 11616/2, 11617/1, 11617/2, 11618/1, 11618/2, 11619/3, 11619/4, 11619/5, 11619/6, 11619/7, 11619/8, 11619/9, 11620/3, 11620/4, 11620/5, 11620/6, 11641/1, 11641/3, 11641/4, 11641/5, 11641/6, 11641/7, 11644/1, 11644/2, 11644/3, 11645/1, 11645/2, 11648/1, 11648/2, 11648/3, 11648/4, 11648/5, 11648/6, 11648/7, 11648/8, 11648/9, 13856/10, 13856/11, 13856/12, 13856/13, 13856/14, 13856/15, 13856/17, 13856/18, 13856/19, 13856/20, 13856/21, 13856/22, 13856/23, 13856/24, 13856/25, 13856/26, 13856/27 (deo), 13856/28, 13856/29, 13856/3, 13856/30, 13856/31, 13856/4, 13856/5, 13856/6, 13856/7, 13856/8, 13857/1 (deo), 13857/2, 13857/3, 13857/4, 13858/1, 13858/2, 13859/2, 13859/3, 13859/4, 13859/5, 13860/1, 13860/2, 13860/3, 13861/10, 13861/11, 13861/12, 13861/13, 13861/14, 13861/15, 13861/16, 13861/17, 13861/18, 13861/19, 13861/2, 13861/20, 13861/21, 13861/22, 13861/3, 13861/5, 13861/6, 13861/9, 13862/1, 13862/10, 13862/11, 13862/13, 13862/14, 13862/16, 13862/17, 13862/18, 13862/19, 13862/2, 13862/21, 13862/23, 13862/24, 13862/25, 13862/26, 13862/27, 13862/28, 13862/5, 13862/6, 13862/7, 13862/8, 13862/9, 13863/13 (deo), 13863/2, 13863/22, 13863/23, 13863/24, 13863/25, 13863/26, 13863/27, 13863/28, 13863/3, 13863/5, 13863/6, 13863/7, 13863/8, 13864/2 (deo) i 13864/3.

KO Savski venac, Opština Savski venac: kat. parc. br. 13861/7, 22610/1 i 22610/2 (deo).

REŽIMI ZAŠTITE

Zabrane i ograničenja u okviru definisanih režima zaštite, osim onih koje utvrđuje Zakon o zaštiti prirode („Službeni glasnik RS”, br. 36/09, 88/10, 91/10-ispravka, 14/16, 95/18-drugi zakon i 71/21) i Uredba o režimima zaštite („Službeni glasnik RS”, br. 31/12), u okviru Predela izuzetnih odlika „Ada Ciganlija” jesu kako sledi.

U režimu zaštite II stepena PIO „Ada Ciganlija” **zabranjuju se** sledeći radovi i aktivnosti:

- krčenje šume u cilju izgradnje svih vrsta objekata, uključujući privremene, i montažne objekte;
- narušavanje povoljnih uslova za razvoj gljiva neprimerenim gazdovanjem, koje podrazumeva otvaranje šumskog sklopa oplodnim sečama većeg obima, iznošenje leževine i supstitucija autohtonih drvenastih vrsta alohtonim;
- formiranje novih šumskih puteva, proseka i staza kroz šumski kompleks, kao i proširivanje i asfaltiranje postojećih, a u cilju sprečavanja fragmentacije staništa i očuvanja mikroklimatskih uslova na staništu.

U režimu II stepena zaštite PIO „Ada Ciganlija” **ograničavaju se** sledeći radovi i aktivnosti:

- gazdovanje šumama koje je ograničeno na sanitarnu seču, uključujući mere nege i zaštite šuma i mere protivpožarne zaštite, uz ostavljanje posečenog drveta na staništu;
- radove na uređenju i održavanju šumskih puteva, proseka i staza, kao i okolnog prostora na maksimalno 20 m udaljenosti od istih;
- neophodne hidrotehničke radove;
- sprovođenje mera kontrole i suzbijanja invazivnih vrsta koje ne podrazumevaju upotrebu hemijskih sredstava;
- ograničenu i kontrolisanu posetu koja za cilj ima promociju i prezentaciju prirodnih vrednosti zaštićenog područja;
- strogo kontrolisano sakupljanje jestivih i lekovitih vrsta gljiva.

U režimu III stepena zaštite PIO „Ada Ciganlija” **zabranjuju se** sledeći radovi i aktivnosti:

- smanjenje procenta zelenih površina;
- širenje područja pod golf terenima;
- izgradnja trajnih objekata (ugostiteljskih, turističkih, stambenih, ekonomskih, privrednih, industrijskih i energetskih objekata), uključujući objekte za upravljanje otpadom i skladišta;
- formiranje novih asfaltiranih saobraćajnica;
- ispuštanje otpadnih voda iz stambenih i ugostiteljskih objekata;
- nekontrolisano uklanjanje obalne vegetacije vrba i topola u plavnom delu Ade Ciganlije, na obali Save do odbrambenog nasipa;
- isušivanje i/ili pošumljavanje stalnih bara, poput jezera Ada Safari, kao i privremenih bara, odnosno lokvi i depresija, a radi potreba razmnožavanja herpetofaune;
- supstitucija autohtonih drvenastih vrsta alohtonim, ukrasnim i/ili brzorastućim drvenastim vrstama;
- formiranje monokultura, uključujući i plantaže klonskih severnoameričkih topola;
- sve radnje i aktivnosti kojima se ugrožava fauna riba i remeti njihov mrest, rast, ishrana i kretanje;
- neplansko poribljavanje i unošenje alohtonih vrsta riba;
- privredni ribolov;
- ribolov u periodu lovostaja na: štku od 1. februara do 31. marta; bucova od 15. aprila do 15. juna; šarana od 1. aprila do 31. maja; soma od 1. maja do 15. juna; smuda od 1. marta do 30. aprila; deveriku od 15. aprila do 31. maja; klena od 15. aprila do 31. maja.

U režimu zaštite III stepena PIO „Ada Ciganlija” **ograničavaju se** sledeći radovi i aktivnosti:

- rekreativni ribolov i lov autohtonih vrsta riba isključivo po principu „ulovi pa pusti”;
- selektivni ribolov u cilju sprečavanja razvoja alohtonih vrsta ili prenamnožavanja pojedinih vrsta riba;

- plansko poribljavanje autohtonim vrstama riba;
- izmuljavanje i održavanje Savskog i taložnog jezera, bez narušavanja ekološke stabilnost ovih vodnih tela i ugrožavanja akvatičkih organizama;
- izmuljavanje i održavanje barskih staništa na prostoru Ade Safari, uz obnovu i očuvanje prirodne barske efemerne vegetacije i obalne vegetacije vrba i topola;
- izmuljavanje i održavanje Čukaričkog rukavca;
- mere sanacije svih oblika zagađenja površinskih i podzemnih voda i zemljišta;
- održavanje i rekonstrukcija svih nasipa i reni bunara u cilju očuvanja njihovih postojećih funkcija;
- uređenje objekata za potrebe unapređenja i prezentacije zaštićenog područja;
- održavanje i revitalizacija autohtone vegetacije, pre svega plavnih šuma vrba i topola uz reku Savu;
- mehaničko uklanjanje invazivnih alohtonih vrsta biljaka;
- postavljanje manjih i privremenih objekata turističke i ugostiteljske infrastrukture;
- održive vidove turizma koji za cilj imaju promociju i prezentaciju prirodnih vrednosti;
- dogradnju, rekonstrukciju i održavanje postojećih objekata, pre svega za potrebe prezentacije zaštićenog područja;
- dogradnju, rekonstrukciju i održavanje postojećih objekata komunalne infrastrukture.